

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemati velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemati velja: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in velja tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, ne frankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izven nedelje in praznikov, ob 1/4 6. uri popoldne.

Štev. 276.

V Ljubljani, v sredo 2. decembra 1885.

Letnik XIII.

Deželni zbor kranjski.

(II. seja, 2. decembra.)

Poslanec g. Klun stavi je danes v deželnem zboru sledeči samostalni predlog, ki ga bodo v eni prihodnjih sej vtemeljeval:

Slavni deželni zbor naj sklene sledečo postavbo:

Zakon

z dné . . . , s katerim se prenarejata §§ 13 in 15 zakona z dné 29. maja 1884, d. zak. št. 10.

Po nasvetu deželnega zbora Moje vojvodine Kranjske ukazujem tako:

Člen I.

§§ 13 in 15 zakona z dné 29. maja 1884, d. zak. št. 10, s katerim se prenarejajo nekatera določila volilnega reda za deželni zbor vojvodine Kranjske, sta v svoji zdanji besedi preklicana in se morata glasiti tako:

§ 13.

Poslance v § 3 naštetih mest in trgov volijo direktno vsi tisti občani, kateri imajo po posebnem občinskem statutu ali po občinskem zakonu s 17. februarja 1866 pravico voliti občinski zastop mest in trgov, sestavljajočih jeden volilni okraj, in kateri niso po § 18 deželno-zborskega volilnega reda izključeni od volilne pravice, in kateri

a) v občinah s tremi volilnimi razredi spadajo v prvi in drugi razred in kateri v tretjem razredu plačujejo najmanj po pet goldinarjev cesarskega direktnega davka na leto;

b) v občinah, ki imajo manj ko tri volilne razrede, pa prvi dve tretjini po visokosti letnega cesarskega direktnega davka izvršenih občinskih volilcev, in razven teh tisti, ki plačujejo najmanj po pet goldinarjev cesarskega direktnega davka na leto.

Tem je prištejati še častne meščane in tiste občane, kateri imajo po § 1, točki 2. občinskega volilnega reda te dežele volilno pravico, brez ozira na to, plačujejo li davek ali ne.

§ 15.

Volilne može vsake občine volijo direktno vsi tisti občani, kateri imajo po občinskem zakonu s 17. februarja 1866 pravico voliti občinski zastop in kateri niso po § 18 deželno-zborskega volilnega reda izključeni volilne pravice, in kateri

a) v občinah s tremi volilnimi razredi spadajo v prvi in drugi razred in kateri v tretjem razredu plačujejo najmanj po pet goldinarjev cesarskega direktnega davka na leto;

b) v občinah, ki imajo manj ko tri volilne razrede, pa prvi dve tretjini vseh po visokosti letnega cesarskega direktnega davka izvršenih občinskih volilcev, in razven teh tisti, ki plačujejo najmanj po pet goldinarjev cesarskega direktnega davka na leto.

Tem je prištejati še častne meščane ali častne občane in vse tiste občane, ki imajo po § 1, točki 2. občinskega volilnega reda te dežele volilno pravico, brez ozira na to, plačujejo li davek ali ne.

Člen II.

Mojemu ministru notranjih stvari je naročena tega zakona izvršitev.

V formalnem oziru predlagam, da naj se ta zakon v pretres izroči upravnemu odseku.

V Ljubljani, 2. decembra 1885.

Klun, Svetec, Pfeifer, dr. Sterbenec, dr. Poklukar, Pakiž, Mohar, Stegnar, Robič.

Ko se je prebral in potrdil zapisnik zadnje seje ter prečital gori omenjeni samostalni predlog poslanca g. Kluna, naznanil je gosp. deželni glavar došle peticije, in jih razdelil dotičnim odsekom, izročilo se je letno poročilo deželnega odbora deloma za njegovo pretresanje izvoljenemu posebnemu, deloma pa finančnemu in gospodarskemu odseku. Dalje se je finančnemu odseku v pretres izročilo: Poročilo deželnega odbora o znižanju cén za postrežbo in oskrbovanje umobolnih v deželni blaznici v Ljubljani in na Studencu; poročilo deželnega odbora o znižanju cén za režijo in hrano bolnikov v splošni bolnici ljubljanski.

Glavarjevemu beneficijatu v Komendi, častitemu

g. Lombergarju, se od 1. januarja 1886 naprej dovoli k dosednji osebnosti doklada letnih 100 gld. Pri obravnavi Glavarjevega zaklada nasvetuje dr. Samec resolucijo, s katero se naj priporoča deželnemu odboru pri sprejemanju revežev gledati na v resnici bolehné ljudi in skrbeti za to, da bodo dela zmožni reveži res pri kakem delu pomagali. Gosp. Dežman opozarja na to, da revežev ne sprejema odbor, ampak oskrbníštvo dotičnega zaklada, kteremu bo pa odbor razodel želje zbora. Resolucija se potem sprejme.

Zatem se je potrdil proračun vstanovnih zakladov za l. 1886 in sicer:

1. Dijaški zaklad (premoženja kocem l. 1884 je 640946 gld. 52 kr.):

Potrebščina 26408 gld. 14 kr.

Zaklada 27083 " 53 "

Presežek 675 gld. 39 kr.

2. Kranjske deklíške vstanove (24113 gl. 96 1/2 kr.):

Potrebščina 1007 gld. 29 1/2 kr.

Zaklada 1036 " 30 "

Presežek 29 gld. — 1/2 kr.

3. Dullerjevi deklíški zaklad (8962 gld. 76 1/2 kr.):

Potrebščina 372 gld. 74 kr.

Zaklada 372 " 74 "

Presežek — gld. — kr.

4. Grof Saurova vstanova (2923 gld. 81 1/2 kr.):

Potrebščina 110 gld. 13 kr.

Zaklada 122 " 72 "

Presežek 12 gld. 59 kr.

5. Glavarjevi zaklad (184200 gld. 2 kr.):

Potrebščina 5281 gld. 63 kr.

Zaklada 7472 " 56 "

Presežek 2190 gld. 93 kr.

6. Učiteljska vstanova (15475 gld. 20 1/2 kr.):

Potrebščina 556 gld. 57 kr.

Zaklada 657 " 52 "

Presežek 100 gld. 95 kr.

7. Sirotinski zaklad (374.999 gld. 69 1/2 kr.):

Potrebščina 14607 gld. 82 kr.

Zaklada 17473 " 88 "

Presežek 2866 gld. 06 kr.

LISTEK.

Zadnji samotar.

Izviran zgodovinski roman.

(Spisal Podvigenjski.)

(Dalje.)

Zdaj posedajo ubozega Takovca, ki od samega strahu ne vé, ali je med živimi ali mrtvimi, na ostnat stol in ga vprašajo, ali resno misli storiti prevažni korak. In kraljevo Veličanstvo takovsko s prestola odgovori:

„Da.“

Častitljivi brat pa začne ga z resnim glasom podučevati o dolžnostih, katere imajo bratje prostozidarski, prva med vsemi je pa, skrivnosti prostozidarstva tajiti.

„Pozivljam vas, pri vaši časti, je vaša beseda odkritosrčna?“

„Da“, odgovarja jecljaje takovstvo.

Zdaj peljejo ubogaga mučenika pred altar, kjer mu ponudijo piti iz kozarca z dvema čašama.

„Ako ne govorite odkritosrčno“, žuga mu ča-

stitljivi brat, „ta sladka pijača spremeni naj se vam v strup.“

Zdaj dajo slepemu Takovcu iz ene čaše piti čiste vode, potem pa hitro obrnivši kozarec mu iz druge čaše vlijó v grlo grenko tekočino, da se ubogi revež šobi, da je strašno.

Zdaj pa hitro prestopi častitljivi brat in udarši zopet s kladvom zarenči:

„Oho, kaj pa to? Kako ste se h krati predrugačili. Da se ni vam sladka pijača ostrupenela?! Proč z grešnikom!“

Rudeči brat zopet prime za vrv in ga vleče zopet med ona dva stebra, kjer je že pred stal. Zdaj pa mu zopet žuga Častitljivi: „Ako nas mislite slepiti, nam ne uidete, bolje je potem, da koj odstopite, še je čas; ako zvemo, da ste nam nezvesti, gorje vam, nikdar več ne boste videli belega dne.“

„Ponižno pokorščino obljubim vam do zadnjega diha“, zagotavlja Takovec s tresočim se glasom.

„Toraj naj se grešnik drugi skušnji podvrže“, zaukaže častitljivi brat.

Rudeči brat pelje Takovca, kteremu so oči še vedno zavezane, trikrat po svetišči okrog. Tla, po kterih mu je hoditi, zložene so iz plošč, ki se po

podstavljenih kolescih pod nogami premikajo; potem mora stopati po podéh, ki se gibljejo kakor gugalnica; komaj stopi na prvega, se mu že spodmakne in prestopivši na drugega, se mu tudi tu zguga spod nog, tako, da ubogi Takovec z enega na drugega in tretjega itd. lovi, in zdi se, da niže in niže pada globoko dol v brezno. Ko je prišel do dna, tedaj mora zopet gor po „neskončni lestvi“. Ubogi takovski koračnik stopa in stopa s stopnice na stopnico više in više, tako dolgo, da misli že skoraj stopiti v nebesa, a ne vé uboga reva, da njegova „lestva“ ima le tri stopnice, katere „bratje“ stopajočemu urno premikajo in podstavljajo. Na zadnje, ko dospe do neskončne visočine, da se mu v glavi že vrti, velé mu vreči se dol. In uboga koščenost pade cele tri čevlje globoko!*) Med tem pa, ko pada, zasliši se grozen piš in šum, kakor bi najhujša burja razsajala in grmelo in treskalo in toča padala, otročje vékanje in vriš, kakor bi vse hudiče iz pekla spustil. Takovec malo da ne otrpnejo vsi udje. Drugič se ponavlja isto potovanje. In tretjič gonijo ubogega arlekina po poti trpljenja in skušnje,

*) „I Framassoni“ itd.

8. Ilirski vstanovni zaklad za slepe (5642 gold. 39½ kr.):

Potrebščina	149 gld. 81 kr.
Zaklada	237 " 14 "
Presežek	87 gld. 33 kr.

9. Ces. Elizabete invalidni zaklad (8192 gld. 75 kr.):

Potrebščina	282 gld. — kr.
Zaklada	340 " 48 "
Presežek	58 gld. 48 kr.

10. Postojnske jame invalidni zaklad (937 gl. 91 kr.):

Potrebščina	37 gld. 80 kr.
Zaklada	38 " 40 "
Presežek	— gld. 80 kr.

11. Trevizinijska vstanova za invalide (2121 gld. 67 kr.):

Potrebščina	100 gld. — kr.
Zaklada	100 " 56 "
Presežek	— gld. 56 kr.

12. Metelkova invalidna vstanova (935 gld. 54 kr.):

Potrebščina	37 gld. 80 kr.
Zaklada	38 " 59 "
Presežek	— gld. 76 kr.

13. Invalidni zaklad Ljubljanskih gospá št. I. (1602 gl. 85 kr.):

Potrebščina	67 gld. 20 kr.
Zaklada	67 " 20 "
Presežek	— gld. — kr.

14. Ravno isti št. II. (11093 gld. 48 kr.):

Potrebščina	437 gld. — kr.
Zaklada	464 " 34 "
Presežek	27 gld. 34 kr.

15. Kalistrovi zaklad (86384 gld. 81½ kr.):

Potrebščina	3895 gld. 14 kr.
Zaklada	3895 " 14 "
Presežek	— gld. — kr.

16. Holdheimova vstanova za gluhoneme (16355 gld. 3 kr.):

Potrebščina	741 gld. 38 kr.
Zaklada	835 " 69 "
Presežek	94 gld. 31 kr.

17. Wolfova vstanova za gluhoneme (35660 gld. 54½ kr.):

Potrebščina	76 gld. 97 kr.
Zaklada	1499 " 41 "
Presežek	1422 gld. 44 kr.

18. Dr. Lovro Tomanova vstanova (8168 gl. 20 kr.):

Potrebščina	336 gld. — kr.
Zaklada	336 " — "
Presežek	— gld. — kr.

19. Hans Engelshauserjeva vstanova za uboge plemenitaže (26848 gld. 43½ kr.):

Potrebščina	1176 gld. 90 kr.
Zaklada	1137 " 96 "
Primanjkljej	38 gld. 94 kr.

20. Baron Flödnigovi zaklad (74281 gld. 66 kr.):

Potrebščina	2326 gld. 52 kr.
Zaklada	3130 " 40 "
Presežek	803 gld. 88 kr.

Po potrjenju proračuna potrdil se je račun omenjenih zakladov za l. 1884, za katerih presežke so se nakupile nove obligacije. Čisto premoženje vseh teh zakladov znašalo je koncem l. 1884 skupaj 1.529.847 gld. 26½ kr.

Dalje se potrdijo računski sklepi kranjskih dobrodelnih zakladov za l. 1884. Vseh prihodkov je bilo 94.025 gold. 30 kr., zastankov koncem l. 1884 pa

4811 gold. 31 kr., in se je potrebovalo 2275 gold. 59 kr. manj, kakor je bilo v proračunu nastavljeno. — Predlog deželnega odbora, da se tudi drugemu slugi na realki dovolite dve petletnici po 25 gold., se odloži, ker družega sluga na realki zdaj ni, in bo še le čez pet let nastala potreba, govoriti in odločevati o njegovi petletnici.

Zatem se potrdi račun muzejskega zaklada za l. 1884 in proračun za l. 1886. Leta 1884 bilo je dohodkov 131.854 gold. 38 kr., stroškov pa 144.346 gold. 3 kr. zarad zidanja „Rudolfina“. Za leto 1886 znaša potrebščina 3332 gld. 70 kr., zaklada pa 271 gold. 12½ kr., toraj 3061 gold. 57½ kr. primanjkljeja, ki se ima pokriti iz deželnega zaklada.

Tudi računski sklep prisilne delavnice za leto 1884 se je potrdil. Dejanskih prihodkov l. 1884 je bilo 134.873 gold. 29½ kr., pričetnih ostankov pa 2337 gold. 67½ kr., toraj skupaj 137.210 gold. 97 kr. Vseh stroškov je pa bilo 131.129 gld. 82 kr., toraj je končno ostajalo v gotovini 6081 gld. 15 kr.

Glavnim odgonskim sprevodnikom Jožefu Altmannu, Petru Mileku in Matiju Eppichu se z novim letom 1886 mesečna plača povikša od 25 na 30 gld., ako temu sklepu pritrdita deželna zbora koroški in štajarski, ki skladata k plačilu glavnih odgonskih sprevodnikov. Konečno se še društvu dijakov velike kmetijske šole na Dunaji dovoli 30 gld., društvu zavetišča za vseučilišnike na Dunaji pa 30 gld. podpore, potem pa g. deželni glavar ob ½ 1. ure popoldne sklence sejo in prihodnjo sejo napové za soboto 5. t. m. ob 10. uri dopoldne.

Okrožnica

Njih Svetosti po Božji previdnosti Papeža Leona XIII. o krščanski uravnavi držav.

(Dalje.)

Bili so časi, ko je evangelijsko modroslovje vladalo države. Takrat je prešinjala moč krščanske modrosti in Božja krepost postave, naprave, ljudsko življenje in vse državne zadeve. Od Jezusa Kristusa ustanovljena vera je trdno stala na častni stopnji, ktera jej gre, in povsod je cvetela pod varstvom vladarjev in po postavnih pomoči gospodk. Medsebojne dolžnosti so srečno družile cerkev in državo v ednosti in prijateljstvu. Zato pa je tudi tako uravnana država donášala sad, ki si ga komaj moremo misliti, a sad živi in bo živel v premnogih spominkih, in nobena sovražna zvijača ga ne bo uničila ali otemnila.

Če je krščanska Evropa ukrotila barbarske narode, če jih je privedla od divjosti k omiki, iz praznovstva k resnici; če je napade Moslimov zmago- nosno odbila; če si je ohranila prvo mesto v svetni omiki; če je bila vsikdar v lepem človekoljubju vsem voditeljica in učiteljica; če je obdarila ljudstva z raznovrstno, pa resnično prostostjo; če je premodro neštevilne naprave v življenje obudila, da zmanjšuje revo in bedo človeško: zato brez ugovora veliko hvalo dolžuje sv. veri, ktera jo je podpirala, ko se je tako velikanskih podjetij lotila ter je dovršila. In te velike blagre bi še sedaj imeli, ko bi se bila ohranila edinost med obema oblastima in po pravici bi bili lahko še večih pričakovali, če bi se bila bolj zvesto in bolj stanovitno poslušala veljava, gospod-

stvo in soveti sv. cerkve. Kajti kot postava, ktera bi imela večno veljati, so besede, ktere je pisal škof Ivo Chartrenski papežu Paschalisu II: „Če ste cerkev in država med seboj združeni, se svet dobro vlada in cerkev cvete ter sad rodi; če ste pa needini, pa ne le iz malih stvari nič ne priraste, ampak tudi velike žalostno razpadejo.“ (Ep. CCXXXVIII.)

One pogubljive in obžalovanja vredne novotarije pa, ktere so se začele v 16. stoletji, so se kmalo zanesle, ko so bile provzročile v krščanski veri toliko zmešnjav, tudi nekako ponatorno v modroslovje, iz modroslovja pa v vse državno življenje. Od tod vro kakor iz studenca oni novi nauki razbrzdane prostosti, kteri so bili v viharjih prejšnjega stoletja izmišljeni ter so stopili v javnost kot pravila in podlaga „novega prava“, prej nepoznanega, ktero nasprotuje v več kot v enem obziru ne le krščanskemu, ampak tudi natornemu pravu. Med temi pravili je prvo ono, da so vsi ljudje, kakor so enaki po svojem bistvu in po svoji natori, tudi resnično enaki v dejanskem življenji; da je vsak tako neodvisen, da nikakor ni podložen drugi veljavi; da prosto pre-mišljuje, kar le hoče, ter dela, kar mu drago; da nima nihče pravice drugim zapovedovati. Če je človeška družba po teh pravilih uravnana, ne pozná druge oblasti, kakor svojo voljo, in ljudstvo se, ker ne spozná druge oblasti nad seboj, samo sebe vlada. Ljudstvo po tem mnenji sicer izvoli može, poslance, kterim se izroči; vendar tako, da jim dá, ne toliko pravico, kakor marveč službo, opravilo in dolžnost, vladati, ktero pa imajo opravljati v njegovem imenu.

Na gospodstvo Božje se tu pozabi, prav kakor bi Boga celó ne bilo, ali pa, kakor bi se Bog prav nič ne briga za družbo človeško; kakor bi ne imeli ljudje, bodisi posamezno, bodisi skupno, do Boga nobenih dolžnosti; ali kakor da bi si mogli misliti kako gosposko, ktera nima svojega izvira, svoje moči in vse svoje veljave v Bogu samem. Tako pa ni država, kakor je razvidno, nič družega, kot množica, ktera sama sebe uči in vodi. In ker ima ljudstvo, kakor pravijo, samo v sebi vir vseh pravic in vse oblasti, sledi iz tega, da država ne spozná nobenih dolžnosti nasproti Bogu, da ne spoznava očitno nobene vere; da jej ni treba preiskovati, ktera izmed mnogih je edino prava, ali ktero staviti nad druge ter samo njo najbolj podpirati, ampak da mora deliti raznim veram enake pravice, da škode ne trpi državni red. Od tod prihaja, da je prepuščeno posameznim soditi o verskih zadevah, da se vsak lahko tiste vere oklene in po njej živi, ktera mu bolj ugaja, ali pa nobene, če mu nobena ni všeč. Od tod pa zopet izvira: da vsakdo neomejeno lahko sodi v zadevah vesti, da se tako lahkomišljeno meni o češčenji ali nečeščenji Božjem, da smejo ljudje neomejeno misliti in svoje misli razodevati, kakor jim drago.

Če pa dandanes take resnice veljajo v podlago državam, se lahko brez težave uvidi, kam cerkev tirajo, in kako krivično jo zatirajo. Kajti, če je dejansko življenje s takimi nauki v soglasji, potem se katoličanstvo stavi v državi na enako stopinjo z nasprotnimi verskimi ločinami, ali mogoče še niže, in na cerkvene postave se nihče ne ozira. Cerkev, ktera ima po zapovedi in ukazu Jezusa Kristusa vse narode učiti, naj se tedaj nikar ne postopi ljudstva javno učiti? Še celo o rečeh, ktere zadevajo obojne oblasti pravice, odločujejo svetni vladarji po svoji volji ter zaničujejo prevzetno najsvetejše cerkvene postave. Tako spravljajo pod svojo oblast zakone kristijanske, določujoči o veljavnosti in neveljavnosti zakonske zveze, o enoti in neločljivosti zakona; ropajo cerkvena posestva, trdeč da cerkev ne sme imeti lastnega premoženja; kratko: s cerkvijo tako delajo, kakor bi ne bila po svojem bistvu in po svojih pravicah popolna družba, ter je stavijo v eno vrsto z drugim družbami v državi. Če pa ima cerkev še kakošne pravice in kakošen postaven delokrog, ima ga, kakor pravijo, le s privoljenjem in po milosti državnih poglavarjev.

(Dalje prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 2. decembra.

Notranje dežele.

Šolske sestre provzročile so minuli četrtek v **Pražkem mestnem zboru** silno vročo debato, če tudi jih niti pri seji ni bilo. Na Hradku imajo že od leta 1834 otročje varovališče ali kakor se taka

da ga pripeljejo v vice. Ker res, komaj se je koščen dolgost zopet sklučila na noge, že začne rudeči brat kričati:

„Skozi ogenj, grešnik, skozi ogenj, da boš popolnoma očiščen!“

Častitljivi brat sede na visok prestol in med tem, ko mora Takovec po stopnicah h kraljujočemu na prestolu, zažgó mu ob stranéh kemičen ogenj, da je ves od zublja obdan. In tako pride iz vic očiščen do samih nebes, kjer častljivo veličanstvo zidarsko stoluje.

Toda s tem ni še konec komedije, še ena ga čaka, trda, ker ni še tako čist in svet, da bi mogel biti sprejet v nebeško kraljestvo.

Zopet ga ogovori častitljivi brat:

„Očiščen ste z zemljo, vodo in ognjem. Pri- znavam sicer vaš pogum, toda pazite, da ga ne zgubite, ker čakajo vas še hude skušnje. Družba, v ktero želite stopiti, zahtevala bo morda od vas, da morate za-njo kri preliti do zadnje kapljice; ste pripravljeni za kaj takega?“

„Sem pripravljen, da“, pritrjuje suha koščenost,

saj tako, misli si, nimam deset celih kapljic krvi pod suho kožo.

„Toda mi se moramo takoj prepričati, ali je resna vaša obljuba. Dovolite, da vam koj zdaj puščamo?“ vpraša častitljivi brat.

„Da“, se trese takovska dolgost.

Zdaj ga z neko ostrino malo za pest zbodejo in mu, kakor bi res kri iz rane tekla, roko takoj ovežejo. Potem mu na prsi pritisnejo prostozidarsko znamenje, namreč čop ravnokar upihnene še gorke sveče. Slednjič vprašajo upehano koščenost, kaj misli podariti potrebnim v podporo.

„Dve petici imam domá še shranjeni“, glasi se odgovor Takovec.

Častitljivi brat zelo pohvali njegovo stanovitnost in pogum, dotem pa velí bratu obredniku, naj ga slovesno sprejme v bratovsko družbo. Ta pa mu komandira tri korake, in s tem je Takovec pobratil s prostimi zidarji.

(Dalje prih.)

izgojevališča sedaj imenujejo, otročji vrt, ktere ga oskrbujejo šolske sestre. Vpliv in vspeh šolskih sestrâ v omenjenem zavodu sta očitna in le najbolj zlobni liberalci zakrivajo si oči, da bi tega ne videli, ter ob enem zahtevajo, da se morajo šolske sestre iz tega zavoda odstraniti. Bi že bilo, ko bi ne bilo treba ob enem šteti 35.000 gold. kapitala, ki je s podukom šolskih sestrâ v zvezi. Toda tudi tukaj si liberalna glava brez težave pomaga. Jeden Praških mestnih očetov je stavil predlog, da, ker je s šolskimi sestrami v zvezi tudi glavica 35.000 gld., s katero se izgojevališče vzdržuje, naj se tudi ta glavica izroči šolskim sestram in vse skupaj zapodé? Od kod toliko sovraštva? vprašal bo ta ali oni. Iz napačno razumljenega domoljubja in sebičnosti. Dostični odbornik je trdil, da šolske sestre, ker so večinoma inostrarke, v takih zavodih le ponemčevanje razširjajo; resnica je pa, da vcepljajo in razširjajo krščansko življenje v mlada otroška srca. „Vsaj pet otroških vrtnic bi lahko imelo službo, kjer so sedaj šolske sestre“, podpiral je odbornik na dalje svoj predlog, kar je morda tudi res. Ravno tako pa je tudi res, da je več nego pet českih deklet našlo varno zavetje ravno ondi, kamor so prišle siromašne, raztrgane in zapuščene, in kjer sedaj kot šolske sestre-učiteljice vrlo delujejo na korist svojemu narodu. Ko bi šolske sestre delovale v posvetnem duhu, bi jih liberalci pač ne preganjali, katoliška vzgoja jim je pa prehud tabak, in ga ne morejo prenašati. Taka je liberalna nepristranost!

V *hrvaškem deželnem zboru* imeli so 30. nov. na dnevnem redu posebno razpravo postav za napravo komitatov. Prvi paragraf predlaga jih 8, poslanec Pisačič pa pravi, da bi jih moralo biti 10, Mazzuri se jih pa tudi 10 premalo zdi in si jih želi 14. Oba sta vtemeljevala svoje predloge. Ban je na te utemeljevanja odgovoril, da se presnova uprave ne vrši na ljubo strankam in po strankarskih stališčih, temveč po potrebi prebivalstva. Posebno pa se organska zveza z bivšo Vojno Krajino ne dá drugače izvršiti, kakor da se kraji, ki segajo drug z drugega, med seboj spojé. Pri razdelitvi komitatov ozirali so se ob enem tudi na zgodovinsko podlago, kolikor se je le dalo. Merodajne bile so tudi razmere premoženja starih komitatov in Vojaške Krajine. Komitati se ne smejo preveč pomnožiti, če nečemo ob enem budžeta preveč obtežiti. Gledé tega priporoča ban, da bi se § 1 sprejel nespremenjen. Ker se mu zopet več poslancev po robu postavi in vsi Mazzurov predlog na 14 komitatov podpirajo, oglasi se ban še enkrat, in pojasnjuje, da se komitati ne bodo napravljali ne po ogerskem in ne po avstrijskem vzoru, temveč edino le tako, kakor jih narodno in politično življenje na Hrvaškem zahteva. Pri glasovanju propadla je opozicija in se je vladni predlog sprejel z veliko večino.

„Dobro je, če ima človek prijatelje po svetu“, rekel je svoje dni Ribničan v Trstu, kjer si je slavnika kupil. Blizo tako mislil si je menda tudi kralj Milan, kedar se je *Avstrija* bolgarskemu knezu zagrozila, da naj Srbe sedaj pri miru pusti, ker je že zadosti prelivanja bratske krvi. S tem je Avstrija odločno pripoznala svoje prijateljstvo do Srbov, ker jih je vzela pred preganjajočimi Bolgari pod svoje varstvo. Ker se je s tem odločnim korakom postavilo prelivanje bratske krvi, je prav, da se je Avstrija zmagonosnemu Aleksandru zagrozila in si je s tem tudi priznanje cele Evrope pridobila. Ne, Rusija (časnikarska namreč) ji za to prav malo hvale vé in se z neko zamišljenostjo ozira na mogoči razpor, ki se bo vsled tega prav lahko napravil med Avstrijo in Rusijo. Rusom ta korak Avstrije posebno mrzi in z nekim ponosom na-se (časnikarje namreč) kažejo, da se niso v svoji lojalnosti nikdar spozabili, da bi bili Bolgarom kakošno-koli potuho dajali. Ker je pa sedaj Avstrija pripoznala barvo, je tudi Rusom ni treba več zakrivati. Do sedaj so se trdno poganjali za „status quo ante“ v Rumeliji. Od slej bodo to opustili, ker angleška potuha, ki jo Bolgari v poslednjem času dobivajo, je Rusom bolj škodljiva postajati pričela, kakor so si to iz začetka mislili. Tudi o srbsko-bolgarskem premirju Rusi nič kaj prida ne mislijo. Pravijo, da bo le tako dolgo trajalo, dokler se Milan ne okrepeča, da bo z novo močjo planil nad Bolgare.

Vnanje države.

Zguba, ki jo imajo Srbi v *sedanji vojski* je velikanska proti oni, ki jo imajo Bolgari. Srbi so zgubili 107 častnikov in blizo 8000 mož; Bolgari pa menda vsega skupaj samo 3000, kar skoraj ni verjetno. Da so Srbi še po napovedanem premirju Vidin napadli, je resnica in je že tudi dognana, kajti general Lešjanin poslal je v bolgarski tabor poslanca, ki je to zadevo pojasnil. Rekel je, da niso dobili o pravem času povelja, ker je poslednja telegrafska postaja od Lešjaninovega tabora celih 7 ur oddaljena. Demarkacijska proga med Srbi in Bolgari je določena. Srbski Pirov želi priti pod bolgarsko oblast. Knez Aleksander, kteremu so Pirovčani to povedali, je rekel, da si bo zapomnil to izjavo. V bolgarskem taboru premirju ne zaupajo dosti in to tem manj, ker Srbija ni še določila nobenega pooblastenca za mirovno komisijo, in mislijo, da hoče Srbija premirje le porabiti za okrepčanje in dopolnitev svojih čet, potem pa zopet iz novega vdriti. V Sofiji so imeli velike slavnosti z zahvalno pesnijo, kedar so zvedeli, da je Pirov v bolgarskih rokah. Bolgari so si povsod pridobili sočutje in

občudovanje s svojo hrabrostjo. Ruski car je silno pohvalil vse tiste ruske častnike, ki so bolgarske vojake vežbali. Ob enem pohvalil je pa tudi bolgarske vojake zaradi njihove hrabrosti in je pristavil, da ga bratski boj v srce skli. Tudi iz Carigrada prihajajo vgodne vesti, da je namreč Turčija pri volji z Bolgarijo pogoditi se zaradi iztočne Rumelije, kterih zveza se je ravnokar zapečatila na vojnem polji, kjer se je 30.000 Rumelijcev borilo proti Srbiji za skupno bolgarsko domovino.

V *Belemgradu* in *Sofiji* godrnjali bodo mnogi, da je največ avstrijska mogočna beseda vstavila daljše prelivanje slovanske krvi na Balkanu. Srbi so se, če tudi do sedaj redno tepeni, tako zagrizli v boj, da tisti, ki so domá ostali, soglasno zahtevajo, da se mora boj nadaljevati, ker so do dobrega prepričani, da bodo konečno vendar-le zmagali Bolgare. Le-tem vročevrtnim oholim Srbom nikakor ne bo všeč, da se je boj vstavil, kajti vse svoje premoženje ponudili so vladi za vojne potrebe in pa svetovali so ji, da, če nima zadosti, naj le še na posodo vzame. Da je pa kralj Milan in njegovi batalijoni drugih misli, dokazujejo nam novice iz bojišča dohajajoče. Kralj je bil z avstrijskim posredovanjem takoj zadovoljen, ker je sprevidel, da sam ničesa ne opravi. Bolgari so mu pa vedno za petami in če tudi jih Srbi veliko pobijejo, jih je vkljub temu vedno več! Milan se je takoj z obema rokama lepe prilležitosti oklenil. Srbski vojaki so bili pa tudi silno zadovoljni, da se je tako napravilo, vsaj so bili rešeni vseh vojnih težav, ktere so jih od vseh strani pestile in stiskale. Hrana in sicer dobra in obilna hrana je v vojski potreben pogoj zmage in Srbi so ravno tega britko pogrešali. Po več dni niso nekteri batalijoni dobivali niti gorke niti sicer tečne hrane; zraven tega slabo obleko in slabo orožje. To je največ pripomoglo, da so se povsod Bolgarom umikali. Naj se toraj nekteri v Srbiji še toliko jezijo in ujedajo, tega vendar nikdar ne bodo mogli vtajiti, da je Avstrija v največi nevarnosti Srbom na pomoč prišla in jih je takorekoč rešila in obvarovala pred bolgarskim navalom, kteri bi se jim bil pa spodobil nekoliko za spomin. Knez Aleksander mora Avstriji pa tudi iz srca hvaležen biti, da ga je izpeljala iz ulic, ki nimajo dveh izhodov. Res je mož pripodil sovražnika v Srbijo in to že precej daleč. Toda vprašanje je popolnoma opravičeno, če bi bil Aleksander tudi zadosti trden in sploh zmogen, da bi bil iz Srbije zopet pot domu našel, kar ni malenkost. Napoleon prodl je do Moskve, ko si je bil že celo Evropo podvrgel, ondi je pa pot zgrešil, da ni več domú znal. Če se je kakemu Napoleonu kaj takega prigodilo, kdo bo trdil, da bi se knezu Aleksandru ne bilo moglo enako primeriti? Sicer je pa mož to že sam čutil, da o bodočih zmagah nima še pisma s pečatom v žepu. Ravno pri Pirotu se je pokazalo, da se bodo Srbi domá vse drugače bili, kakor pa so se zunaj na tujih tleh. Trikrat so morali Bolgari Pirov Srbom iz rok izpuliti, preden so si ga priborili. Bolgari naj bodo za sedaj zadovoljni s slavo, ki so si jo priborili. Avstrija je pa s svojim „stoj! do tukaj in ne dalje“ napravila obema veliko uslugo, na katero je kolikor toliko lahko ponosna.

Kaj bo z *Istočno Rumelijo*? To je vprašanje, ki ga čuješ zvečer povsod, kjer le dva ali tri zavedne Slovence pri policiu vina zbrane najdeš. Na razne strani se vgiba njena bodočnost in le ta sama bo pokazala, kako in kaj. Če pa smemo soditi po okoliščinah, ki so nastale od 16. septembra pa do 28. novembra, kedar je Aleksander krvavi meč vtaknil zopet v nožnice, reči smemo, da Iztočna Rumelija, če je sploh še kaj pravice na svetu, ne more in ne sme družega biti nego bolgarska. Ko je bila na Bolgarskem sila na vrhuncu in to je bilo v začetku druge polovice meseca novembra, kedar so srbski batalijoni jeli čez mejo vsipati se, je res Aleksander Turčiji naznanil svojo pokorščino, da se ji zopet podvrže, samo če mu pride na pomoč proti Srbom, da mu ne bodo pustošili domače zemlje. Turčiji je bilo to jako všeč, storila pa ni prav nič. Le v Sofiji je sporočila, da je knez s tem pokazal svojo modrost, ker je sprevidel svojo napako in se je zopet Turčiji podvrgel, Srbi so pa le vedno dalje v deželi prodirali, za kar se Turčija niti zmenila ni. Aleksander, vidoč, da če ne prime sam za meč, mu bodo Srbi vse vničili in ker je Turčija od daleč gledala, jel je udrihati, kar so mu le moči dopuščale. Njemu se ima Bolgarija zahvaliti, da je ni sovražnik pustošil. On se je toraj zanjo potegnil, ko je med tem Turčija le od daleč gledala. S tem si je Turška napravila svoje pravice do Iztočne Rumelije v ravno tisti meri, kakor si jih je Aleksander priboril. Za to se po vsi pravici lahko reče, da, če je le še kaj pravice na svetu, mora Iztočna Rumelija bolgarska postati, ter Bolgarom zjedinjenje pripoznati. Tudi turškega nadzorstva ni potrebno, ker so ravno Bolgari dokazali, da znajo na svojih nogah stati ter braniti se in to mnogo bolje, kakor pa gnjila Turčija, kteri se niti vredno ni zdelo, da bi jih bila branila ali jim sicer pomagala. Bolgarski naj se toraj podeli samostojnost, kakor se je podelila Rumuniji in Srbiji, kajti Bolgari so si s svojo nezaslišano hrabrostjo to zaslužili.

Italijanska zelena diplomatska knjiga ima vprašanje, kar se tiče vzhodne Rumelije od 21. septembra do 16. novembra. Iz teh pisem se vidi, da se Italija načelno drži točec Berolinske pogodbe in je za ohranjenje miru. Kedar ni bilo so-

glasja med vladami, nagibala se je italijanska vlada na nemško stran, ker ste obe vladi v istem položaji in imata enake nazore; Nemčije in Italije se to vprašanje naravnost ne tiče, a ker ste v tesni zvezi z Avstro-Ogersko in z Rusijo, ste si prizadevali poravnati vsak razpor med Dunajem in Petrogradom. Instrukecije, dane grofu Corti-ju, povdarjajo pred vsem ohranjenje miru, priporočajo pa tudi, da naj konferenca ničesa ne opusti, kar je na pravo korist Rumeliji, in posebno, da se vstvarja tak položaj, ki vendar obeta kako stalnost. — Ko je srbski zastopnik, Franasovič, opomnil grofu Robilantu, da se Srbija prav posebno zanaša na simpatijo laške vlade, odgovoril je grof Robilant, da vlada in on imata simpatijo do Srbije, a v teh okoliščinah vodi laško vlado le skrb za ohranjenje miru; Italija ima trdno voljo, ne ločiti se od drugih držav, ki isto zastopajo. — Na grško okrožnico dne 19. in 31. okt. je odgovoril grof Robilant, da se mu zdi, da Grška preveč skrbi za prihodnost, a premalo za sedanost.

Francozje so se naselbinske politike že prav do dobrega naveličali in bodo nekoliko sprememb v taisti vpeljali. Nekteri zahtevajo, da naj bi ji popolnoma hrbet obrnili, ministerski predsednik, minister zunanjih zadev in pa vojni minister se pa temu zahtevanju po možnosti vpirajo in menda ne po krivici. Kakor hitro bi namreč svoje ljudi kar od kraja iz Tonkina pobrali in domu ali pa kam v Afriko odpravili, dokazali bi s tem, da je bila prejšnja politika napačna in da so vsi milijoni in vsi vojaki, kar so jih venkaj izvozili — zavrženi. Pač pa se dá nekaj družega, nekaj boljšega vkreniti. Francoska od slej na dalje ne bo več od doma s svojimi ljudmi tonkineških batalijonov zalagala, temveč bo ustanovila narodno vojsko ondi, kakor jo imajo Angleži v Indiji. Tako misli rešiti čast dežele, francosko stališče v Tonkinu pa vtrditi. Če bi pa svoje vojake venkaj jemala, za naraščaj bi se pa prav nič ne brigala, se ji je pa bati, da bi sovražniku zopet grehen zrastel in francoski podaniki ter sploh kristijani bi bili tam v vedni nevarnosti, da jih zagrizeni Kitajci kar od kraja ne pokoljejo. V Anamu jim gré do sedaj še zadosti po sreči, s Tonkinom in Cochinchino se pa nič kaj ne morejo pohvaliti.

Iz *Švice*. Načelniki katoliške duhovščine v kantonu Luzern, pred vsem pa škofovi komisar dr. Winkler, so se izjavili, da hočejo oskrbovati cerkvene zadeve po postavah in pravilih katoliške cerkve in po ukazu škofovem, z vlado hočejo v miru živeti, a nasvetov in ukazov nepoklicanih ne zahtevajo, niti ne potrebujejo. Kaj nam to pové? Nič družega, nego, da se v cerkveno vlado vtikajo taki, ki niso za to poklicani. — Iz kantona Zürich, ki se je odlikoval po svoji velikanski obrtnosti ter ima prav marljivo prebivalstvo, čujejo se pritožbe, da so gospodarske razmere dan na dan slabše; izdelovanje bombaževine in svilnine je popolnoma prenehalo, tudi v kmetijstvu se obrača vse na slabo in splošno blagostanje propada. — V Sempahu obnavljajo kapelo, ki spominja na bitvo v tem kraju. Prihodnje leto bo pet sto let, odkar so Švicarji tam zmagali, na praznovanje se pripravljajo vsa Švica. Ima biti velika ljudska igra, pri kateri bodo sodelovali peveci raznih krajev. Veliki svet v Baselnju je sklenil, da bode pokopavanje mrličev brezplačno in to na prošnjo delavskih društev. Država ima dati: grob, krsto, prt, mrlični voz, osobje za spremstvo in pokopavanje. Poskusili bodo tudi s sožiganjem mrličev, ako je pokojni tega želel in njegovi nimajo nič zoper to, če državi ne prizadeva preveč stroškov. Konečno veljavno se sme to vpeljati, ako veliki svet kantonski to sklene. Katoliki v Baselnju dosihmal niso imeli zvonjenja, sedaj pa hočejo postaviti zvonove v stolp nove cerkve.

Izvirni dopisi.

Iz *Borovnice*, 29. novembra. Dovolite, da v imenu premnogih faranov zaradi resnice besedico spregovorimo. V dopisu od tod 19. novembra je bilo brati, da tukajšna „mladina“ žaluje za svojim učenikom in odrastlo ljudstvo pogreša svojega vodnika.

Zaradi resnice ponavljamo, da mladini ravno ni treba žalovati, ker ni ostala brez učenika, ampak je takoj dobila vnetega namestnika in pravega kateheta. — Da bi bilo odrastlo ljudstvo zgubilo svojega vodnika, ter ga tako jako pogrešalo, nam je neumljivo, kaj je dopisnik s tem hotel reči in doseči? Mar li je hotel pravega voditelja faranov prezirati ali celo zaničevati? To bi bilo vendar ne le neumna, ampak grda laž. Pravi vodnik fare, v cerkvi in povsod je saj gotovo le g. župnik. Kam pa se zatekajo farani, bodisi za kak dober svet, bodisi v kakoršnih koli potrebah drugam, kakor k čast. g. župniku? Da, da, le-ta in nikdo drugi je voditelj odraslih faranov; izreči pa smemo očitno pred vsem svetom, da imamo v č. g. župniku dobrega voditelja ter družega tudi iskati treba ni. Toliko zaradi resnice; marsikaj bi še lahko rekli, a nam ni za prepir. Toraj z Bogom! (Sledi več podpisov.)

Domače novice.

(Milostljivi knezo-škof) so „Marijanišču“ darovali 50 gld.

(Za častna občana) bila sta nedavno, kakor smo že poročali, od Hrenoviške občine na Notranjskem izvoljena g. deželni predsednik baron Winkler in deželne vlade svetnik g. Globočnik. Včeraj sta jima dotični diplomirala izročila gg. Matej Premru iz Ubelskega in Hinko Kavčič z Razdrtega, kterima se je bil pridružil še deželni poslanec g. dr. Dolenec.

(Mikavžev večer) napravi „Sokol“ v soboto večer v gorenjih prostorih Ljubljanske čitalnice po vrlo zanimivem programu, ki ga objavimo v petek.

(Za „Narodni Dom“) nabranega je bilo do 30. septembra t. l. 38.068 gld. 54 kr. Poleg tega računati se mora tudi še vrednost inventarja.

(Krajcarska podružnica „Narodnega Doma“ v Ljubljani.) Pretečeni teden bil je za naše podjetje do sedaj od vseh najugodnejši. Število razprodanih knjižic znaša sedaj že 29, tako, da je naraslo v zadnjih sedmih dneh za 6. K temu je se ve da največ pripomogel odlični domoljub veletrežec gosp. F. S. iz Ljubljane, ki je sam kupil najedenkrat tri krajcarske knjižice, namreč knjižico pod št. 244, 332 in 333 kot 25. 26. in 27. Iz Vrhniške dobili smo od poverjenika g. J. G. zopet dve knjižici, namreč knjižici pod št. 68 in 334, kot 24. in 29. tako, da imamo od istega g. poverjenika sedaj že tri razprodane knjižice. Posebno omenljiva je poslednja, ker so jo kupile celo narodne gospe Vrhniške in sicer v enem samem dnevu. V knjižici citati so imena domoljubnih gosp. iz znanih rodbin Vrhniških G., J., K. in L. Izvrstna zavednost, odlično domoljubje! Od ravno tam obeča se nam istotako knjižica narodnih gospodičin. Oba ta dogodka zaslužita mimo obile posneme, da jih zabeležimo v svoji kroniki z zlatimi črkami. 28. knjižico pod št. 306 dobili smo od poverjenika g. E. L. (v tretjič) iz Ljubljane. Tudi ta teden dobili smo nekaj manjših zneskov od različnih gg. poverjenikov; kakor že rečeno, njih imena in številke dotičnih knjižic objavimo, ko nam dopošljejo še ostale svote. Jako nas tudi veseli, da skoro noben od gg. poverjenikov ni ostal pri prvi razprodani knjižici, da je marveč njih velika večina zopet naročila po jedno, pa tudi po več knjižic na novo. (Denar in oglašila pošiljati je g. dr. Josipu Starétu, blagajniku „Narodnega Doma“ v Ljubljani.) Odbor.

(Društvo rudečega križa) in društvo gosp. za postrežbo ranjenih vojakov rada sprejemata vsakojake milodare za ranjene Bolgare in Srbe.

(„Stidsteierische Post“) zavračajo prav dobro tudi današnje „Novice“ zaradi nevtemeljenega očitanja kranjskim poslancem, češ, da se pečajo le s „Kranjsko“ in ne z vseslovensko politiko.

(Zblaznil je) nedavno strgarski mojster Köhler. Izročili so ga blaznici.

(Tatovi), ki so nedavno v „Rudolfnišči“ sedem živih tičev vkradli, so že znani. Dva 14letna poučnika sta, in sedaj v Križankih premišljuje, po čim da so tiči.

(Veliko starost) 101 leta doživela je ranjca Urša Selan na Švici pri Dobrovi. Umrla je 9. nov. t. l., ne da bi bila kaj bolehal.

(Zaklal je) svojo sestro Marijano kmetiški spridenec Jože Boštinar v Bistrici pri Podnartu na Gorenjskem ponoči od sobote na nedeljo. Takoj na to nabil pa je samokres in je hotel lastno mater in mlajšo sestro vstreliti. Ker ste mu pa obe srečno všli, pomeril je na-se, sprožil in samega sebe vstrelil. Omenjeni človek je bil malopriden cvet, ki se je že štiri leta na Gradu pokoril. Povod groznemu umoru in samomoru je bila domačija, ktero je mati mislila Marijani izročiti, ker ji sinovo življenje ni bilo všeč.

(O Ljubljanski mestni tehtnici) ima „Mir“ sledeč dopis iz Šmarje pod Ljubljano. Za nas je huda, če hočemo v Ljubljani kaj prodati. Za vsako reč moramo pri mitnici plačati užitnino, potem pa še posebej za tehtnico. Od prešiča se plača na mestni tehtnici 15 kr., potem pa še dostikrat ni prav tehtano. Zato dajemo prešiče še enkrat tehtati na Židanovi tehtnici in moramo še enkrat plačati od tehtnice. Tako so meni stehali prešiča na mestni tehtnici in rekli, da ima 113 kil. Meni se pa ni zdelo prav in sem pustil prešiča še pri Židanu tehtati, in tam je imel 122 kil. tako, da sem za njega 2 gld. 80 kr. več dobil. Naj bi tedaj sl. magistrat v Ljubljani

skrbel za to, da kmetje pri mestni tehtnici ne pridemo v škodo!

(Dolenjsko pevsko društvo) priredi 6. decembra 1885. l. pevski večer v slavnem spomin Franceta Preširna, ter najljubše vabi vse svoje člane in one „Nar. čitalnice Novomeške“ k svečanosti, ktera se bode vršila v prostorih „Narodnega doma“ v Rudolfovem po sledečem sporedu: 1. Svečanostni govor. Gospod prof. L. Koprivšek. — 2. Strunam. Pesen Fr. Preširna. Osmospev, zložil K. Mašek. — 3. Nazaj v planinski raj. Pesen S. Gregorčiča. Mešani zbor, zložil A. Nedved. — 3. Planinar. Moški zbor, zložil K. Mašek. — 5. Neiztrohnelo srce. Balada Fr. Preširna. Deklamuje gđc. Pavlina Martinakova. — 6. Sanja. Čveterospev, zložil K. Mašek. — 7. Slovo od domovine. Pesen J. Lebana. Mešani zbor, zložil A. Leban. — 8. Domočutstvo. Pesen Nožarjeva. Moški zbor, zložil Dav. Jenko. Začetek točno ob 8. uri zvečer. Odbor.

(Razstava v Celovci) je dala, kakor se „Miru“ poroča, čistega dobička 8503 gl. 36 kr., kajti dohodkov je bilo 41.166 gld., stroškov pa 32.662 gl. 96 kr. A vendar razstava prav za prav ni prinesla nobenega dobička, temveč zgubo. Med dohodki je všteti 16.289 gl. 38 kr., ki so jih darovali: država, dežela, hranilnice v Celovcu, Beljaku, Volšperku, kmetijsko društvo, obrtniško društvo in kupčijska kamora. Ako se ti darovi odbijejo, kaže se, da je razstava le donesla 24.166 gl. 32 kr. Vsi stroški pa znašajo 32.662 gold. 96 kr., toraj zmanjkuje 7795 gl. 02 kr. Kaj bi se le bilo, ako bi bila mogla razstava plačati še stroške razstavnega poslojja. A vse šolsko poslojje je dobila od mesta brezplačno.

(Umrl je) včeraj v Zagrebu g. Ivan Vončina, sekcijski načelnik v naučnem ministerstvu.

(Prišli so) vodjo c. kr. avstro-ogerske pošte iz Carigrada g. Kodreta v Trstu, kamor se je bil pripeljal s parnikom. Da ga zaprejo, zahteval je avstro-ogerski konzul v Carigradu.

Razne reči.

— Slovestvo. Bližajo se nam, in so že tu, dolgi zimski večeri, o kterih se v družinah navadno več bere, kakor o drugem času, ko ima vsaki več ali manj družega posla. A treba je gledati zlasti starišem in družinskim gospodarjem kaj otroci in podložni čitajo. Naj bi bil namen branja le dolg čas preganjati, bilo bi pač vse eno, kar bi se čitalo, da bi le zabavalo; a namen je in mora biti vsakemu pametnemu, z branjem srce blažiti in um razsvitljevati, toraj krščanska omika in krščanska zabava. K temu namenu pa gotovo ne pomaga čitanje vsake sodrge, ki človeku pod roke pride. Nikoli ni bilo toliko ničvrednih, škodljivih in pohujšljivih časopisov in knjig, kakor jih je ravno danes. Toraj, komur je blagor družine in mladine mar, naj dobro pazi in gleda, kaj se v njegovi hiši čita. Gotovo bode od te dušne hrane ravno tako oster, da, še ojstrejši odgovor dajal, kakor za telesno hrano, ktero lastni družini preskrbljuje. Lep zabavni časnik, ki se sme, kar se tiče vsebine, podob in cene, z vsakim drugim meriti, je več ko desetletje izhajajoči nemški list (za tiste, ki nemški umejo): „Deutscher Hausschatz in Wort u. Bild.“ Res, podobe so jako lepe in nikoli spodtakljive, branje je zabavno, podučno in dostikrat jako zanimivo. „Deutscher Hausschatz“ hvalijo skoraj vsi katoliški listi. Zatoraj je želeli, da bi se ga občinstvo bolj poprijelo, kakor do sedaj, da slavno založništvo Pustetova ne bode obnemagalo v svojem boju zoper umazane, nekrščanske in pohujšljive zabavnike in časopise. Na leto izide 18 sošitkov, vsaki po 24 kr., po pošti 5 kr. več. Za celo leto 4 gld. 32 kr. v bukvarni, po pošti 5 gld. 22 kr. ter se dobiva v „Katoliški bukvarni“ v Ljubljani na Stolnem trgu št. 6. Obseg I. sošitka je sledeči: Text: Krattenmachers von Gernhausen. Eine Dorfgeschichte von August Butscher. — Dem Dichter von „Dreizehnlinden“. Gedicht von Julia v. B. — Gölgeda padishanin. Reise-Erinnerungen aus dem Türkenreiche von Karl May. — Der letzte Ritt. (Fortsetzung.) — Aus meiner Soldatenzeit. Von J. T. Kujawa. — Marsch- und Quartierabenteuer. (Fortsetzung.) — Die Kunst in Pistoja. — Die Heilig-Geist-Blume. — A so lieb's klein Mädele. Gedicht. — Das Felsenmeer an der Bergstrasse. Mitgetheilt von C. Sickingen. — Die Katholikenversammlung in Münster. — Der Geigerkönig von Rappolstein. (Elsass.) Gedicht von Ulrich von der Uhlenhorst. — Dr. Friedrich Fiala, Bischof von Basel. — Bei einer Messe des Papstes Leo XIII. — Gottes Nähe. Gedicht nach Victor Hugo. — Zwei Gruppen des neuen Kreuzwegs in Kevlaer. — An Maria. Gedicht von Gedeon von der Haide. — Don Luigi Bonomi, apostolischer Missionär für Centralafrika. — Allerlei. — Illustrationen. — „Schach und — Matt!“ Gemalt von Ed. Schulz-

Briesen. — Der Domplatz in Pistoja. Gezeichnet von H. Catenazzi. — Relief an der Kanzel in San Giovanni Fourcivitas zu Pistoja. Nach einer Photographie. — Kanzel der Kirche San Giovanni Fourcivitas in Pistoja. Nach einer Photographie. — Heilig-Geist-Blume. (Peristeria elata.) — Schloss Schönberg. — Felsenmeer bei Reichenbach. — Denkblatt von der Katholikenversammlung in Münster. — Dr. Friedrich Fiala, Bischof von Basel. Nach einer authentischen Photographie. — Die Katherale zu Solothurn. — Das erste Namenstagsfest. Gemalt von L. Blume-Siebert. — Riesensäule auf dem Felsberg. — Forsthaus auf dem Felsberg. — Begegnung Jesu mit seiner h. Mutter. Kreuzweg-Gruppe von Heinrich Fleige. Nach einer Photographie. — Fröhliche Fahrt. Gemalt von J. F. Engel. — Missionär Don Luigi Bonomi. Nach einer authentischen Photographie. — Fürst Aleksander I. von Bulgarien. Nach einer Photographie.

Telegrami.

Dunaj, 1. dec. Od sreček leta 1864 bile so izžrebane: ser. 95 št. 40 za glavni dobiček; ser. 95 št. 15 za 20.000 goldinarjev in ser. 1410 št. 92 za 10.000 goldinarjev. Po 5000 goldinarjev zadeli ste ser. 2384 št. 54 in ser. 3040 št. 73. Poleg teh bile so vlečene sledeče serije: 9, 53, 301, 588, 763, 1287, 1344, 1421, 1513, 1550, 1865, 2466, 2658, 2822, 2955, 2990, 3302, 3503, 3505, 3744, 3786 in 3827.

Belgrad, 1. dec. Nabor prostovoljcev naročil se je po vsih okrožnih mestih. Tukaj se jih je oglasilo že 300 in so odšli v Niš. Srbija zopet v velikanski meri oborožuje; drugi nabor je ves na poti na bojišče, tretji nabor kliče se pod orožje. Grof Khevenhüller došel je semkaj. (Kakor se kaže, porabiti hoče Milan premirje res le za popolnitev svoje potolčene vojne. Vr.)

Niš, 2. dec. Kljubu dogovorjenemu premirju napadli so Bolgari včeraj zjutraj Srbe pri Vlasini nenadoma s 4 batalijoni pehote in jednim eskadronom konjištva.

Pirot, 2. dec. Srbi so odgovorili. Kralj Milan imenoval je polkovnika Milenovića za pooblastenca, ki bo v imenu Srbije sklepal mir. Le-ta bo danes prišel semkaj. Prvi pogoj, ki ga bodo Bolgari stavili, bode prej ko ne ta, da se Srbi popolnoma umaknejo iz Vidinske okolice.

Carigrad, 2. dec. Včeranja konferenca zopet ni imela nobenega vspela.

Tujci.

30. novembra.

Pri **Maliču**: Scheer, Nedičko, Brüll, trgovci, z Dunaja. — Franciška Tribuzzi, zasebnica, iz Vipave. — Martin Trepotitz, fužinski ravnatelj, iz Trbovelj. — Koppstein, trgovec, iz Siska.

Pri **Stonu**: Aleks. Taage, trgovec, iz Berolina. — H. Vetter, trg. pot., z Dunaja. — Josip Tepfer, trg. pot., iz Linca.

Pri **Južnem kolodvoru**: Josip Stukar, zasebnik, z Dunaja. — Jan. Offenbach, tesarski mojster, iz Vinkovcev.

Pri **Avstrijskem caru**: H. Kavčič, posestnik, iz Razdrtega. — M. Premru, posestnik, iz Ubelskega.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

2. decembra.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	82 gl. 40 kr
Sreberna „ 5% „ 100 „ (s 16% davka)	82 „ 85 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	108 „ 90 „
Papirna renta, davka prosta	100 „ 05 „
Akije avstr.-ogerske banke	874 „ „
Kreditne akije	286 „ 90 „
London	125 „ 60 „
Srebro	„ „ „
Francoski napoleond.	9 „ 98 1/2 „
Ces. cekini	5 „ 97 „
Nemške marke	61 „ 75 „

Ravnokar je izšla ter se dobiva v **Katoliški Bukvarni v Ljubljani** knjiga:

Kmetom v pomoč.
Narodno-gospodarska razprava.

Spisal
IVAN BELEC,
župnik.

(14)
Knjiga obsega 9 pól v osmerki. — Cena ji je 25 kr., po pošti 5 kr. več, kdor jih vzame deset skupaj, dobi najjako brezplačno.